

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Svébohov, okres Šumperk

Svébohov 141, 789 01 Zábřeh

Identifikátor školy: 600 148 203

Termín konání inspekce: 19. – 22. duben 2004

Čj.:	m5-1076/04-005208
Signatura:	om5bx155

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole ve vyučovacích předmětech český jazyk a matematika vzhledem ke schváleným učebním dokumentům vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 ve školním roce 2003/2004 k datu inspekce
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole ve vyučovacích předmětech český jazyk a matematika vzhledem ke schváleným učebním dokumentům vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 ve školním roce 2003/2004 k datu inspekce
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve vyučovacích předmětech český jazyk a matematika vzhledem ke schváleným učebním dokumentům vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 ve školním roce 2003/2004 k datu inspekce

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem školy je obec Svěbohov, 789 01 Zábřeh, Svěbohov 64. Základní škola (ZŠ) s kapacitou 40 žáků byla zřízena od 1. ledna 2003 jako příspěvková organizace, má dvě třídy 1. - 4. ročníku s devatenácti žáky. Kapacita školy je využita na 47,5 %. Škola sdružuje mateřskou školu (MŠ) s kapacitou 30 dětí, školní družinu (ŠD) s kapacitou 10 žáků a školní jídelnu (ŠJ) s kapacitou 100 jídel. Škola nemá odloučená pracoviště. Pro školní rok 2003/2004 byla Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) udělena výjimka z počtu žáků.

Ve školním roce 2003/2004 je výuka 1. – 4. ročníku organizována podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2.

Rada školy není ustavena.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Na realizaci vzdělávacích a výchovných záměrů základní školy se ve sledovaných předmětech v době konání inspekce podílely tři učitelky. Dvě z nich nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené právním předpisem. Tato skutečnost se vzhledem k zájmu vyučujících o získávání odborných poznatků samostudiem ve výuce a sledovaných činnostech projevila negativně jen částečně. Skladba úvazků v ZŠ byla stanovena s ohledem na maximální využití odborné a pedagogické způsobilosti. 62,6 % z celkového počtu vyučovacích jednotek učebního plánu školy bylo zajištěno nekvalifikovanými učitelkami.

Organizační struktura subjektu je jasně určena organizačním řádem postihujícím všechny oblasti činnosti školy, což přispívá k efektivnosti řízení školy. Kompetence jednotlivých pracovníků jsou přesně stanoveny v náplních práce pro jejich pracovní zařazení. Jako hlavní poradní orgán ředitelka využívá pedagogickou radu. Metodické sdružení není ustaveno, ale zkušenosti v oblasti metodiky a didaktiky si pedagogické pracovnice neformálně a z vlastní iniciativy vyměňují při každodenním setkávání. Vnitřní informační systém postavený na verbálním přenosu informací umožňuje řízení zaměstnanců, jeho zpětná vazba však není zajištěna.

Průběžné vedení pedagogických pracovníků není koncepční, je však dostatečně pružné a vzhledem k malému počtu vyučujících umožňuje adekvátně reagovat na problémové situace. Nepedagogičtí pracovníci jsou řízeni prostřednictvím pravidelných pracovních porad. Plán kontrolní činnosti ředitelky zahrnuje všechny oblasti činnosti školy, s výsledky kontrol však nejsou příslušní pracovníci průkazně seznamováni, také způsob nápravy případných nedostatků (stanovení odpovědnosti, termín nápravy) není dostatečně ošetřen. Kontrola vzdělávacího procesu prostřednictvím hospitační činnosti je nevhodně zaměřena pouze na jednu vyučující a postihuje jen konkrétní jevy ve sledované vyučovací jednotce, objektivní zjišťování úrovně dosažených výsledků vzdělávání pomocí vlastních nezávislých prostředků zcela chybí. Zjištění z hospitační činnosti včetně doporučení jsou se začínající neaprobovanou učitelkou individuálně projednávána, což má příznivý vliv na zvyšování kvality výuky.

Ředitelka má stanovená jednoznačná kritéria pro hodnocení práce pedagogických pracovníků a jejich odměňování. Umožňuje jim také další vzdělávání, výběr vzdělávacích akcí však vychází jen z aktuální nabídky nebo zájmu jednotlivých pracovníků a stejně jako plánování v oblasti lidských zdrojů ani plánování dalšího vzdělávání nereflektuje na neuspokojivou personální situaci.

Vzhledem k uvedeným zjištěním jsou personální podmínky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech hodnoceny jako dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Celkové prostorové podmínky základní školy odpovídají potřebám vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech, poskytují z hlediska funkčnosti, bezpečnosti a psychohygieny velmi dobré předpoklady pro výuku. Prostorné učebny, vyzdobené dětskými pracemi a vhodnými didaktickými pomůckami, poskytují vzhledem k nízkému počtu žáků příjemné a podnětné prostředí pro výuku i odpočinek. Zachovalý žákovský nábytek ve všech učebnách je plně funkční a zohledňuje rozdíly ve věku žáků. Příkladně je využito rozlehlých prostor chodby jako místa pro relaxaci a zábavu. Jsou zde umístěny video, žákovská a učitelská knihovna i koutek s dětskými časopisy vybavený pohodlným nábytkem, celek je esteticky vyzdoben pracemi keramického kroužku a fotografiemi ze života školy. Snadný přístup k informacím umožňuje umístění počítačů s výukovými programy do jedné z kmenových učeben. Dále je v obou učebnách žákům volně k dispozici po jednom počítač s programovým vybavením určeným pro relaxační činnost, také jsou zde k dispozici CD přehrávače. Škola nemá vlastní sportoviště ani tělocvičnu, pro výuku tělesné výchovy využívá obecní hřiště respektive kulturní zařízení.

Pro sledované předměty byli žáci vybaveni vhodnými sadami učebnic. Názorných učebních pomůcek byl v kabinetu českého jazyka a matematiky dostatek, jejich postupné obměňování je plánováno i realizováno. Vybavení školy didaktickou technikou má velmi dobrou úroveň. Škola má k dispozici sadu programového vybavení pro PC vhodného k výuce na prvním stupni základní školy.

Kontrolní činnost v oblasti využívání materiálně-technických podmínek je prováděna průběžně. Systém této kontrolní činnosti však není dostatečně propracovaný. Škola umožňuje širší veřejnosti, zejména bývalým žákům, přístup na internet prostřednictvím svého vybavení.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti ve sledovaných předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Vzdělávání a výchova žáků základní školy jsou organizovány jednotně podle platných učebních dokumentů. Škola nemá žádné žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Vzdělávání a výchova je v 1. - 4. ročníku realizována v souladu s platným vzdělávacím programem Základní škola čj. 16 847/96-2.

Týdenní hodinové dotace kontrolovaných předmětů jsou v souladu s platným učebním plánem. Kontrolou třídních knih, vybraných písemných prací a žákovských knížek ve školním roce 2003/2004 bylo zjištěno, že ve 3. ročníku v českém jazyce a matematice a ve 4. ročníku v matematice bylo odučeno a klasifikováno učivo nad rámec učebních osnov. Probrané učivo matematiky bylo v třídních knihách zapisováno odpovídajícím způsobem, zápisy z českého jazyka nepostihovaly jazykové vyučování v 1. ročníku a učivo psaní ve 4. ročníku, dílčí nedostatky vzhledem k obsahu učiva měly zápisy čtení a literární výchovy. Ostatní předložená povinná dokumentace základní školy je vedena ve stanoveném rozsahu.

Učební plán vzdělávacího programu Základní škola je dodržen. Výuka neprobíhá v souladu s platnými učebními osnovami, nedostatky byly zjištěny v plnění učebních osnov českého jazyka ve 3. a matematiky ve 3. a 4. ročníku ve školním roce 2003/2004.

Východiskem pro provádění kontrolní činnosti v oblasti naplňování učebních osnov nejsou platné učební dokumenty, ale metodiky a další materiály konkrétního vydavatelství, které nejsou plně v souladu s těmito dokumenty z hlediska časového rozložení učiva do jednotlivých ročníků. Kontrolou tak nebylo zjištěno probírání učiva nad rámec učebních osnov ve 3. ročníku v českém jazyce a matematice a ve 4. ročníku v matematice.

Kontrola naplňování učebních osnov v ZŠ nebyla účinná.

Ve všech ročnících byl dodržen maximální počet vyučovacích hodin v jednom dni. Rozvrh hodin byl vzhledem k zásadám psychohygieny sestaven vhodně. Řád školy obsahuje předepsaná ustanovení, má potřebné administrativní náležitosti a byl projednán pedagogickou radou.

Ne vždy jsou informace o průběžných výsledcích vzdělávání a chování žáků jejich rodičům poskytovány průkazně (klasifikace žáků 1. ročníku zjištěná ze žákovských knížek nezahrnuje hodnocení českého jazyka a matematiky). O výsledcích vzdělávání a chování za každé čtvrtletí jsou zákonní zástupci všech žáků informováni na třídních schůzkách respektive při individuálních návštěvách.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je v souladu s vyhláškou o základní škole. Informační systém není vzhledem k zákonným zástupcům žáků plně funkční.

Škola se snaží minimalizovat veškeré sociálně patologické jevy nabídkou zájmových útvarů a dalších jednorázových vzdělávacích akcí pořádaných v průběhu školního roku. Dlouhodobé cíle v této oblasti jsou vhodně vymezeny a jejich plnění zaznamenáváno v rámci dokumentu Minimální preventivní program.

Prevence sociálně patologických jevů je prováděna cílevědomě, na její realizaci se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a matematika

Na realizaci výchovy a vzdělávání ve sledovaných předmětech se podílely tři vyučující. Nekvalifikovanost dvou učitelek neměla výrazně nepříznivý dopad na výslednou kvalitu výuky.

Vzdělávací cíle směřující k opakování a upevnování dříve probraného učiva byly žákům v úvodu vyučovacích jednotek oznámeny a v průběhu výuky naplňovány. V některých případech nebyly cíle a struktura hodiny z hlediska efektivního využití času přizpůsobeny malému počtu žáků v 1. ročníku. Přestože bylo již v předešlé inspekční zprávě na tento nedostatek poukazováno, nevycházelo dlouhodobé plánování učiva z osnov vzdělávacího programu Základní škola, ale z metodik a učebnic konkrétního vydavatelství, kde časové rozvržení učiva do jednotlivých ročníků není v souladu s tímto vzdělávacím programem. Ve 3. ročníku v českém jazyce a matematice a ve 4. ročníku v matematice tak bylo jako základní učivo odučena učební látka nad rámec učebních osnov.

Všechny učitelky využívaly vhodného uspořádání prostorných učeben ve prospěch výuky, v duchu principu názornosti hojně a účelně pracovaly s nakoupenými, vlastnoručně i žáky vyrobenými didaktickými pomůckami.

Převážně frontálně vedené vyučování nedostatečně využívalo pro málotřídní výuku přínosné časté střídání práce samostatné a práce s učitelem. Výukové jednotky byly vzhledem k tomuto členění většinou rozděleny jen na dvě části a i přes vhodné zadávání doplňkové práce docházelo, zejména v 1. ročníku, k výrazným prostojům při samostatné práci. V případech, kdy byla práce bez učitele organizována jako skupinová, dosahovali žáci velmi dobrých až výborných výsledků. Úroveň motivace byla v jednotlivých vyučovacích jednotkách rozdílná. Většinou příkladně, tak aby byli osloveni žáci obou spojených ročníků, bylo motivováno učivo českého jazyka, naopak motivaci matematického učiva nebyla věnována náležitá pozornost.

Klasický způsob upevnování učiva matematiky (příklad, výpočet, kontrola) nedával dostatečný prostor pro jeho aktualizaci, také práce s chybou byla opomíjena. Ke kladům výuky matematiky patřily bezprostřední kontrola a vyhodnocení zadávaných úkolů a zařazování didaktických her v rámci relaxace.

Činnostní pojetí převážné části výuky českého jazyka (zařazování skupinové práce a přednesu školních i domácích slohových prací před spolužáky) žáky vhodně aktivizovalo a vtáhlo do procesu učení se. Prezentace vlastních prací měla příznivý vliv na rozvoj komunikativních dovedností. Negativem výuky byly nevyváženost rozdělení činností mezi spojené ročníky v neprospěch nižších ročníků a tolerování nesprávné intonace při čtení u žáků 4. ročníku.

Pravidla pro komunikaci mezi učitelkami a žáky byla přesně stanovena a ze strany vyučujících důsledně kontrolována a připomínána. Žáci, zejména v jazykovém vyučování, měli dostatečný prostor pro bezprostřední vyjádření vlastního názoru.

Průběžně užívané slovní hodnocení bylo většinou srozumitelně zdůvodněno, v některých případech však chybělo užití příznivého hodnocení jako prostředku motivace. Klasifikace zjištěná ze zápisů v žákovských knížkách byla vyjma 1. ročníku dostatečně průkazná a přiměřeně četná.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a matematika měly dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Malý počet žáků i vyučujících umožňuje ředitelce školy bezprostřední kontakt se všemi účastníky výuky a každodenně tak získávat informace o výsledcích vzdělávání a výchovy. Ověření úrovně dosažených znalostí je ve sledovaných předmětech pravidelně prováděno pomocí čtvrtletních prací, analýza výstupů však není prováděná. Výsledky bývalých žáků školy v jejich novém působišti jsou zjišťovány dotazy na ně samotné i na jejich vyučující respektive ředitele škol, takto získané poznatky jsou pak využívány ke zlepšování úrovně výuky.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Rozhodnutí MŠMT o zařazení Základní školy Svébohov, okres Šumperk do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané pod čj. 23 403/03-21 dne 10. října neodpovídá údajům uvedeným ve Zřizovací listině Základní školy Svébohov, okres Šumperk vydané na základě usnesení zastupitelstva obce Svébohov čj. 32/2f ze dne 15. října.
- Při kontrole povinné dokumentace školy bylo zjištěno, že ačkoli jsou ve výkazu o základní škole vykazování ke dni 30. září 2003 dva zapsaní žáci školní družiny a 0,1 pracovního úvazku vychovatele školní družiny, není pro školní družinu vedena žádná dokumentace.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o zařazení Základní školy Svébohov, okres Šumperk do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané pod čj. 23 403/03-21 dne 10. října 2003
2. Zřizovací listina Základní školy Svébohov, okres Šumperk vydaná na základě usnesení zastupitelstva obce Svébohov čj. 32/2f ze dne 15. října 2002
3. Udělení výjimky z počtu žáků pro ZŠ Svébohov čj. 15 894/03-22 vydané MŠMT dne 19. března 2003
4. Vybraná povinná dokumentace školy školního roku 2003/2004: řád školy, rozvrh hodin, třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků, zápisy z jednání pedagogické rady, Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
5. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání učitelek sledovaných předmětů
6. Výkaz Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. září 2003
7. Organizační řád málotřídní školy Svébohov ze dne 1. září 2003
8. Minimální preventivní program – školní rok 2003/2004
9. Plán práce Základní škola Svébohov na školní rok 2003/2004
10. Plán hospitací Základní škola Svébohov školní rok 2003/2004
11. Náplně práce jednotlivých pracovníků na školní rok 2003/2004
12. Povinnosti pedagogických pracovníků ze dne 1. září 2003
13. Specifické úkoly pracovníků školy ze dne 1. září 2003
14. Vnitřní klasifikační řád ze dne 22. ledna 2003
15. Inspekční zpráva ČŠI čj. 135 004/99-05051 ze dne 27. ledna 1999
16. Vnitřní platový předpis platný od dne 1. ledna 2004
17. Plán kontrolní činnosti na školní rok 2003/2004 ze dne 1. leden 2003

18. Hospitační záznamy ředitelky školy za školní rok 2003/2004
19. Zápisy z pracovních a provozních porad ve školním roce 2003/2004
20. Tematické plány učiva sledovaných předmětů ve školním roce 2003/2004
21. Namátkově vybrané žákovské knížky, sešity a kontrolní práce žáků všech ročníků ve školním roce 2003/2004

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávání a výchovy v základní škole umožňují realizovat zvolený vzdělávací program ve sledovaných předmětech. Zavedená organizační struktura umožňuje řízení školy. Značné rezervy však byly zřetelné v kontrolním systému a zejména v plánování v oblasti lidských zdrojů i dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, které dlouhodobě nereaguje na nepříznivý stav v oblasti plnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících.

Materiálně-technické podmínky základní školy pozitivně přispívaly k naplňování stanovených cílů výchovy a vzdělávání. Prostory školy byly invenčně využity a esteticky upraveny, nadstandardní úroveň vzhledem k počtu žáků byla zjištěna ve vybavení sbírek učebních pomůcek pro sledované předměty i počítačovou a audiovizuální technikou.

Učební plán v základní škole byl dodržen. Učební osnovy byly porušeny v českém jazyce ve 3. a matematice ve 3. a 4. ročníku. Pozitiva a negativa byla ve výuce sledovaných předmětů v rovnováze. Na jedné straně učitelky uplatňovaly metody a formy práce umožňující žákům aktivní osvojování učiva a vytvářely příjemnou pracovní atmosféru, na druhé nevěnovaly pozornost aktualizaci probírané učební látky, nevytvořily stejné podmínky pro všechny žáky a někdy opomíjely kladné hodnocení práce žáků. Náležitě se škola věnuje prevenci sociálně patologických jevů.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiří Filip	Jiří Filip v. r.

Další zaměstnanci ČŠI Jana Mazáková, Zdeňka Turková

V Šumperku dne 13. května 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 28. květen 2004

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Ivana Tomášková, ředitelka školy	Mgr. Ivana Tomášková v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI Mgr. Jiří Filip, Lautnerova 1, Šumperk 78701. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrá
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Orgán státní správy: Krajský úřad Olomouckého kraje Mgr. Miroslav Gajdůšek vedoucí OŠMT Tř. Kosmonautů 8 779 11 Olomouc	28. června 2004	m5-1156/04-005208
Zřizovatel: Obec Svébohov, Svébohov 64 789 01 Zábřeh	28. června 2004	m5-1157/04-005208

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
28. června 2004	m5-1157/04-005208	Byly podány.